

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/3436,Prezentacje-wystaw-Uciekinierzy-z-PRL-u-oraz-Rysunki-sprzed-cwierc-wieku-podczas.html>
08.04.2026, 06:33

Prezentacje wystaw „Uciekinierzy z PRL-u” oraz „Rysunki sprzed ćwierć wieku” podczas obchodów 20. rocznicy 4 czerwca 1989 r. - Katowice, 4 czerwca 2009

4 czerwca 2009 r. na Placu Sejmu Śląskiego w Katowicach odbyły się główne obchody 20. rocznicy odzyskania wolności i upadku komunizmu w Europie Środkowej 4 czerwca 1989. W ramach happeningu „Miasteczko PRL” w godzinach od 10.00 do 19.00 Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach zaprezentował wystawę „Uciekinierzy z PRL”, która stanowiła granicę pomiędzy częścią reżimową i wolnościową Miasteczka. Ekspozycję przygotowali Monika Bortlik-Dźwierzynska oraz Marcin Niedurny – pracownicy OBEP Katowice. Celem wystawy jest przede wszystkim zaprezentowanie różnorodnych form ucieczek z kraju, ale też ukazanie metod stosowanych przez władze w celu przeciwdziałania ucieczkom. Początkowe panele koncentrują się wokół funkcjonowania Wojsk Ochrony Pogranicza, formacji odpowiedzialnej za bezpieczeństwo granic Polski Ludowej. Na uwagę zasługują zwłaszcza fotografie przedstawiające tzw. przygraniczny pas kontrolny w postaci kilkunastometrowej szerokości odcinka zaoranej ziemi. W tej części zobaczyć będzie można również instrukcje i wytyczne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych dotyczące ucieczek i odmów powrotu do kraju obywateli PRL. Na kolejnych planszach zaprezentowano wiele unikalnych fotografii i dokumentów ilustrujących już konkretne przypadki ucieczek, zarówno tych najgłośniejszych, jak i mniej znanych. Autorzy przypominają m.in. okoliczności ucieczki Stanisława Mikołajczyka, Józefa Światły, braci Zielińskich. Jednocześnie przedstawiają wiele zapomnianych ucieczek, jak np. historię załogi ORP „Żuraw”.

W westybulu Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego zaprezentowano wystawę „Rysunki sprzed ćwierć wieku” Jacka Fedorowicza. Ekspozycja towarzyszyła edukacyjnym pokazom filmowym kronik z epoki PRL w ramach „Kina Przyjaźń”.